

Justitiedepartementet
ju.remissvar@regeringskansliet.se

Kopia: ju.L5@regeringskansliet.se.

Remissyttrande över betänkandet Nya nätbrott och andra åtgärder för genomförandet av direktivet om bekämpning av våld mot kvinnor och våld i nära relationer (SOU 2026:34)

(Departementets diarienumr Ju2026/01507)

Stockholms tingsrätt har granskat betänkandet och lämnar med utgångspunkt i de intressen domstolen har att beakta följande synpunkter.

Nya brott för genomförandet av direktivet

Tingsrätten har inga invändningar mot utredningens bedömning att föreslagna lagändringar och utvidgningarna av befintliga straffbestämmelser i stora delar är nödvändiga för att Sverige ska uppfylla sina förpliktelser enligt direktivet (EU) 2024/1385 om bekämpning av våld mot kvinnor och våld i nära relationer.

Den föreslagna bestämmelsen om olaga övervakning innebär bl.a. att en sådan kränkning som kan omfattas av straffansvar enligt bestämmelsen om psykiskt våld lyfts ut och kriminaliseras särskilt. Det nya straffansvaret begränsas genom att gärningen ska vara *ägnad att medföra allvarlig skada för personen*. Begränsningen är allmänt utformad och mer generell än motsvarande begränsning av ansvaret för psykiskt våld. Motsvarande gäller även de nya brotten nattrakasserier och olaga identitetsexponering.

Utredningen ger begränsad vägledning angående vilken typ av skada som avses. Den närmare innebörden av begränsningen utvecklas på delvis olika sätt för de olika brotten. I fråga om olaga övervakning avses skada på privatlivet och den personliga integriteten. Med allvarlig skada avses sådant som kan leda till psykiskt lidande eller andra allvarliga negativa konsekvenser för den övervakade. Beträffande nattrakasserier anges det omfatta bl.a. integritetsskada, lidande och andra skadliga följder av den fridsstörning brottet innebär.

Vid olaga identitetsexponering anger utredningen att rekvisitet omfattar ett brett spektrum av hotfullt eller kränkande beteende där ansvaret begränsas av att det ska vara fråga om handlande som kan leda till fysiskt eller psykiskt lidande eller andra allvarliga negativa konsekvenser för den enskilda.

Det finns, menar tingsrätten, mot denna bakgrund en risk för tillämpnings- och gränsdragningsproblem. Syftet är att utvidga straffansvaret. Ju längre det utsträcks desto fler problem uppkommer eftersom det straffvärda i det handlande som omfattas blir alltmer uttunnat. Frågan är om det straffbara området för gärningarna är tillräckligt avgränsat och tydligt. Det anförda gör sig även gällande i fråga om grov fridskränkning, grov kvinnofridskränkning, hedersförtryck och olaga förföljelse eftersom de nya brotten föreslås kunna ingå i dessa, samt beträffande olaga övervakning som föreslås kunna utgöra underbrott till barnfridsbrott. Eventuella oklarheter riskerar därför att få genomslag även vid tillämpningen av dessa bestämmelser.

Utvidgning av brottskatalogen för olaga förföljelse och införandet av grovt brott

Tingsrätten konstaterar att de föreslagna ändringarna innebär en beaktansvärd utvidgning av tillämpningsområdet för olaga förföljelse genom utvidgningen av brottskatalogen och genom införandet av ett grovt brott. Som utredningen konstaterar har olaga förföljelse som utgångspunkt inte ansetts vara ett lika allvarligt brott som fridskränkningensbrotten, vilket återspeglas i straffskalorna för brotten. Tingsrätten instämmer med utredningen att omständigheterna i vissa situationer kan vara sådana att det för den enskilde är lika allvarligt att vara utsatt för olaga förföljelse som för fridskränkningensbrott. Förslaget innebär dock att ansvar för olaga förföljelse ges en utformning som liknar fridskränkningensbrotten men utan motsvarande begränsningar. Det rekvisit som föreslås kvalificera grov olaga förföljelse är att förföljelsen har varit *mycket intensiv eller omfattande eller annars varit av särskilt hänsynslös art*. Med *mycket intensiv* avses en hög frekvens och med *mycket omfattande* avses en längre tidsperiod. Begreppen är även i denna del förhållandevis öppna och lämnar ett betydande utrymme för rättstillämpningen att bestämma straffansvarets gränser. Även här kan därför, menar tingsrätten, tillämpnings- och gränsdragningsfrågor förväntas uppkomma.

Konsekvenser av förslaget

Tingsrätten noterar att de ökade kostnaderna för domstolarna bedöms kunna finansieras inom ramen för befintliga anslag. Samtidigt konstaterar utredningen att det, såvitt avser de nya brotten, är svårt att uppskatta hur många nya mål förslagen kommer att generera.

Utöver de synpunkter som nu redovisats föranleder förslaget inte några ytterligare synpunkter från tingsrättens sida.

Detta yttrande har beslutats av chefsrådmannen Axel Peterson.
Tingsfiskalen Freja Dalianis har varit föredragande.

Axel Peterson

Freja Dalianis